

Protocol ongewenst gedrag

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	SIGNALEREN	4
2.1	Signaleringstaak begeleiders.....	4
2.2	Meldplicht bij (vermoedens/signalen) van misbruik.....	4
3	NA DE MELDING	5
3.1	Tweemanschap	5
3.2	Coördinator.....	6
3.3	Voorlopige zwijgplicht na een melding.....	6
3.4	Op non-actiefstelling	7
4	BEGRIPPEN	8
4.1	Wat is geweld?	8
4.2	Wat is seksueel misbruik?	8
4.3	Machtsverschil	9
4.4	Wat zegt de wet	10

1 INLEIDING

Dit protocol beschrijft hoe je moet handelen bij situaties waarin sprake is van (vermoedens van) seksueel misbruik / ongewenst gedrag en hoe en bij wie deze gemeld moeten worden.

Het protocol biedt bescherming aan de melder/degenen die naar het protocol handelen, aan het vermoedelijke slachtoffer en aan degene die beschuldigd wordt. Het protocol geeft ook een verplichting: te handelen op de vastgelegde manier.

Het protocol heeft betrekking op het contact tussen begeleiders (al diegenen die met onze deelnemers werken / in aanraking komen) en op grensoverschrijdende contacten tussen deelnemers onderling. Melden kan leiden tot aangifte wanneer er sprake is van een (vermoeden) van een strafbaar feit. Verder kan melding leiden tot (voorlopige) maatregelen ten opzichte van de beschuldigde. Het bestuur is verantwoordelijk om op een zo zorgvuldig mogelijk en objectieve wijze met elke melding om te gaan.

2 SIGNALEREN

2.1 Signaleringstaak begeleiders

Alle begeleiders hebben een taak in het signaleren van (vermoedens van) seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag.

We verwachten dat zij niet alleen de grovere vormen serieus nemen, maar ook de zogenaamde 'kleinere' grensoverschrijdingen. Deze komen het meest voor en zijn vaak een signaal voor een klimaat waarin ernstigere vormen meer kans kunnen krijgen. Wanneer je mildere vormen van grensoverschrijdend gedrag signaleert, verwachten we dat je de betreffende perso(o)n(en) daarop aanspreekt en corrigerend optreedt.

2.2 Meldplicht bij (vermoedens/signalen) van misbruik

Iedereen die seksueel misbruik vermoedt, of erover hoort, is verplicht dit te melden bij het bestuur. Wanneer begeleiders twijfelen over de ernst of het terecht zijn van een vermoeden, geldt een consultatieplicht bij een vertrouwenspersoon die zij om advies kunnen vragen. Indien medewerkers (vermoedens van) seksueel misbruik direct uiten bij hun activiteitenleider, gaat deze niet zelf tot handelen over, maar schakelt het bestuur in. De meldplicht overstijgt alle andere belangen die in het geding zouden kunnen zijn, zoals de wens tot geheimhouding bij het slachtoffer. Het is niet aan begeleiders om aan waarheidsvinding te doen, dit kan een eventueel juridisch traject verstoren. Let wel: een melding is géén beschuldiging!

3 NA DE MELDING

Als er bij het bestuur of vertrouwenspersoon een melding gedaan is van ongewenst gedrag of er is ongewenst gedrag aan het licht gekomen, dan wordt zorgvuldig en objectief onderzocht wat er aan de hand is. Er is oog voor zowel de privacy en belangen van het vermoedelijke slachtoffer als die van de beschuldigde.

De volgende stappen worden gevolgd om zo goed mogelijk met deze melding om te gaan en om onnodige fouten te vermijden.

- Instellen tweemanschap / coordinator, in principe zal de vertrouwenspersoon deel uit maken van dit team.
- Veiligstellen en opvang van het slachtoffer / gesprek met slachtoffer cq. wettelijke vertegenwoordiger;
- Gesprek met beschuldigde;
- Informatief gesprek met de politie;
- (eventueel) aangifte bij politie;
- Voorlopige maatregelen t.a.v. de vermoedelijke pleger/beschuldigde;
- Informatie aan betrokkenen;
- Nazorg.

Het bestuur laat zich desgewenst adviseren door (externe) deskundigen over verdere handelwijzen:

3.1 Tweemanschap

Het bestuur stelt na op de hoogte te zijn gesteld van de melding zo snel mogelijk een tweemanschap aan en geeft hen mandaat.

Het tweemanschap moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Geen enkele (familie)relatie met slachtoffer en/of beschuldigde;
- Niet direct verbonden aan de activiteit waarvan het slachtoffer en/of de beschuldigde deel uitmaakt;

- Beschikken over het vermogen om te analyseren en zich in te leven en tegelijkertijd emotioneel afstand te nemen;
- Door leeftijd en ervaring beschikken over voldoende gezag en draagvlak bij zowel de vrijwillige medewerkers als ouders van de deelnemers;

3.2 Coördinator

Uit het tweemanschap is één persoon verantwoordelijk voor de coördinatie van het hele proces. Deze volgt en coördineert de zaak van melding tot en met evaluatie. Door coördinatie zijn risico's beter te beheersen. Afhankelijk van de situatie en de te ondernemen stappen vallen de volgende taken onder de verantwoordelijkheid van de coördinator:

- Coördineren van het volledige traject na een melding;
- Registratie van de melding;
- Bijhouden van een logboek tijdens het hele proces en zorgen voor dossiervorming. De ervaring leert dat bij zedenkwesties heel veel in korte tijd gebeurt: het is belangrijk om op elk moment informatie in het logboek op tijdstip terug te kunnen vinden. Dit geldt ook voor gesprekken, brieven, mails e.d.;
- Samen met bestuur informeren van betrokkenen;
- Evalueren van het totale traject na afsluiting van een casus;
- Zorgen voor vernietiging van het eigen dossier wanneer onschuld van de beschuldigde is vast komen te staan.

3.3 Voorlopige zwijgplicht na een melding

Naast de meldplicht geldt een voorlopige zwijgplicht voor het bestuur, de melder en medewerkers binnen de organisatie ten opzichte van derden. Natuurlijk kunnen deze betrokkenen zich wel uiten bij de vertrouwenspersoon. Een voorlopige zwijgplicht is nodig zodat er niet meer personen bij een zaak worden betrokken dan voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Er moet worden voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als 'schuldig' wordt bestempeld. De zwijgplicht is ook belangrijk om te zorgen dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

3.4 Op non-actiefstelling

In het geval van een beschuldiging van ongewenst gedrag zal de beschuldigde door het bestuur van het G.J.V.W. Schiedam op non-actief worden gesteld. De op non-actiefstelling duurt zes weken en kan daarna eenmaal zes weken worden verlengd. Indien er aangifte wordt gedaan geldt de non-actiefstelling totdat de melding objectief is uitgezocht en er een uitspraak is van justitie.

Ook wanneer een beschuldigde de genoemde feiten ontkent of als zijn verhaal niet duidelijk is, wordt hij gedurende het traject op non-actief gesteld.

De beschuldigde mag tijdens de procedure niet aanwezig zijn bij activiteiten die georganiseerd worden door het G.J.V.W. Schiedam. Dit is zowel in het belang van betrokkene als dat van de stichting. De beschuldigde mag tevens geen contact hebben met (andere) deelnemers van het G.J.V.W. Schiedam. De op non-actiefstelling wordt schriftelijk vastgelegd en door de coördinator en de betrokkene ondertekend.

Tijdens het gehele traject van onderzoek tot en met uitspraak houdt één van de leden van het tweemanschap contact met de beschuldigde.

4 BEGRIPPEN

4.1 Wat is geweld?

Er bestaan veel vormen van ongewenst gedrag in de vorm van geweld. In dit protocol spreken we van opzettelijk (willens en wetens) gepleegd geweld.

Geweld kun je onder verdelen in verschillende categorieën:

- fysiek geweld (bijv. slaan, schieten en seksueel geweld);
- geestelijk geweld (bijv. pesten, dreigend en kleinerend taalgebruik);
- materieel geweld (bijv. vernielen van andermans eigendommen);
- digitaal geweld (bijv. via msn, sms, chat, webcam, etc.).

Verder valt hier vanzelfsprekend ook onder: geweld met toegebracht ernstig lichamelijk en/of psychisch letsel.

4.2 Wat is seksueel misbruik?

Seksueel misbruik is een breed begrip. Het kan variëren van dubbelzinnige opmerkingen tot aanranding en verkrachting. Als voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag noemen we:

- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen, ook via post, telefoon, sms, e-mail of internet en seksueel getinte grappen;
- ongewenste aanraking; wat we onder ongewenste aanraking verstaan, wordt bepaald door de gevoelens van de deelnemer en niet door de gedachten van de volwassene;
- een deelnemer dwingen seksuele handelingen bij zichzelf te verrichten of seksuele handelingen bij anderen uit te voeren of tot het toekijken bij seksuele handelingen van anderen, te kijken naar pornografisch materiaal of seksueel getinte/pornografische opnames van zich te laten maken;
- penetratie in welke vorm dan ook tegen de wens van de persoon is ook verkrachting, dus ook bijvoorbeeld een tongzoen.

4.3 Machtsverschil

Bij (seksueel) misbruik is er eigenlijk altijd sprake van ongelijkheid in macht tussen slachtoffer en pleger. Dat machtsverschil kan te maken hebben met:

- leeftijd, volwassene tegenover minderjarige;
- positie/relatie, staflid tegenover jeugdlid;
- aantal, groep tegenover eenling;
- fysieke ontwikkeling;
- geslacht;
- wel of geen handicap.

Onze doelgroep kan moeilijk aangeven of iets als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Een deelnemer bevindt zich namelijk niet in een gelijke positie ten opzichte van een begeleider of andere deelnemer.

De pleger is vaak iemand van wie je het allerm minst zou verwachten. Een pleger kan zijn invloed op verschillende manieren aanwenden. Vaak gaat dit heel subtiel: lieve woordjes, cadeautjes geven, de deelnemer van zich afhankelijk maken buiten de activiteiten. De deelnemer kan dat in eerste instantie ervaren als leuk en pas later beseffen hoe vreselijk het was. Soms gebruiken plegers minder subtiele vormen van dwang, zoals dreiging met geweld, emotionele en psychologische druk of chantage om de deelnemers te dwingen tot geheimhouding.

4.4 Wat zegt de wet

De Nederlandse wetgeving geldt voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten activiteiten van onze stichting afspelen. Het Nederlands strafrecht stelt in verschillende artikelen seksueel contact met minderjarigen strafbaar. Verboden zijn:

- geslachtsgemeenschap of ontuchtige handelingen met iemand jonger dan 16 jaar (art. 244 en art 247);
- het verleiden (met giften of beloften) of door misbruik van de positie bewegen van iemand jonger dan 18 tot het dulden of plegen van ontuchtige handelingen (art. 248);
- het plegen van ontucht met een (stief)minderjarige, pleegminderjarige, of een andere persoon onder de 18 die aan het gezag onderworpen of aan de waakzaamheid toevertrouwd is (geldt voor werkers van instellingen, onderwijzers, sporttrainers en begeleiders in het vrijwilligerswerk art. 249);
- in principe zijn alle contacten met en tussen mensen jonger dan 16 jaar strafbaar, ook als het om een gewenst contact tussen twee vijftienjarigen gaat. Er is een verhoorplicht, maar er hoeft niet altijd overgegaan te worden tot vervolging.